

ALGOLOGIA

IZABELA DĄBSKA

Ramienice (*Charales*) okolic Mikołajek — The stoneworts (*Charales*) collected in the vicinity of Mikołajki

Wpłynęło 22. I. 1959

W dniach 4—8 sierpnia 1958 roku, podczas pobytu w okolicy Mikołajek na Pojezierzu Mazurskim, zebrałam dość obfite materiały ramienic w jeziorach tego terenu. Dzięki uprzejmości Kierownictwa i Pracowników tamtejszego Zespołu Rybackiego korzystałam przy tym z łodzi oraz wyjazdów motorówką. Ramienice znajdowałam tylko w jeziorach, nie spotykałam ich natomiast na tym terenie nigdzie w małych zbiornikach i rowach. Najliczniej występują w płytkich jeziorach na głębokości 1—3 m, na dnie wysłanym warstwą mułu o dużej miąższości. Tworzą tam zwarte, wielogatunkowe łąki, przeważnie bez roślin naczyniowych lub tylko z niewielką ich domieszką. W głębszych jeziorach schodzą do 5 m głębokości. Również na piaszczystych ławicach podwodnych (np. na jeziorze Śniardwy) spotykamy ramienice licznie, jednak nie tworzą tam przeważnie zwartych łąk.

Poniżej podaję spis stwierdzonych stanowisk. Dane dotyczące położenia jeziora podaję tylko przy pierwszym gatunku wymienianym z niego.

Przy zbieraniu i opracowywaniu materiałów korzystałam częściowo z pomocy finansowej Komitetu Botanicznego PAN.

Tolypellopsis stelligera (Bauer) Mig.

1. Jezioro Majcz Wielki koło wsi Lipowo, około 8 km na południowy zachód od Mikołajek, a około 4 km na południowy zachód od wsi Żelwagi. *Tolypellopsis* zbierana była w południowo-wschodniej części jeziora, gdzie występuje masowo na głębokości 0,5—0,4 m, na dnie silnie mulistym, pokrytym zwartą, wielogatunkową łąką ramienic.

2. Jezioro Mikołajskie koło Mikołajek. *Tolypellopsis* rośnie na płytkich miejscach przybrzeżnych oraz na podwodnych płycznach pośrodku jeziora, na głębokości do 4 m, niezbyt licznie.

3. Jezioro Śniardwy. Na płytszych miejscach przy brzegach i pośrodku jeziora, wraz z innymi gatunkami, na dnie piaszczystym i piaszczysto-mulistym, niezbyt licznie, już od głębokości 0,5 m.

4. Tak zwana „Szyba” (połączenie między jeziorami Śniardwy a Warnołty). Płytki zbiornik o głębokości około 1 m, zarastający tak obficie ramienicami, że dno wzdłuż trasy, którą przepływają motorówki, musi być sztucznie pogłębiane. *Tolypellopsis* rośnie bardzo obficie na dnie mulistym.

5. Jezioro Łuknajno koło Mikołajek — rezerwat ptasi. Jest to jezioro tylko 0,5—1,5 m głębokie, o dnie wysłanym grubą warstwą mułu, pokrytym zwartą łąką ramienic z dużym udziałem *Tolypellopsis*.

6. Jezioro Tałty koło Mikołajek. *Tolypellopsis* zebrana została przy przystani rybackiej we wsi Tałty, na głębokości 1—3 m, nielicznie.

7. Jezioro Kotek Wielki koło jeziora Tałtowisko, przy szosie z Mikołajek do Rynu. Jest to małe jeziorko z silnie rozwiniętą roślinnością przybrzeżną, poza tym o dnie słabo zarośniętym przez pojedyncze kępy *Tolypellopsis stelligera*, *Chara ceratophylla*, *Ceratophyllum demersum* i *Myriophyllum spicatum*.

8. Jezioro Szymon Wielki, nieco na północny wschód od jeziora Kotek Wielki. Przeciętna głębokość 1 m, dno muliste, zarośnięte zwartą łąką ramienic. *Tolypellopsis* jest tu gatunkiem dominującym.

9. Jezioro Inulec koło wsi Żelwąg, około 5 km na zachód od Mikołajek. Przy brzegu południowym, koło półwyspu, na głębokości około 1,5 m.

10. Jezioro Lisunie, 2 km na południe od Żelwąg, około 5 km na południowy zachód od Mikołajek. *Tolypellopsis* występuje tu dość licznie, zwłaszcza w południowej części jeziora, na głębokości około 5 m. Dno mulisto-margliste.

Chara ceratophylla Wallr.

1. Jezioro Śniardwy, w części południowo-zachodniej, na głębokości 1—2 m, na dnie piaszczystym, bardzo nielicznie, *f. heteroptila*.

2. Tak zwana „Szyba”. *Chara ceratophylla* rośnie obficie, osiągając duże rozmiary. Oznaczono dwie formy: *f. elongata* Mig. i *f. brachyphylla* Mig.

3. Jezioro Łuknajno. Licznie wśród innych gatunków, na głębokości 1 m, na dnie mulistym.

4. Jezioro Majcz Wielki. W części południowo-wschodniej, na głębokości 0,3—4 m, na dnie mulistym: *f. elongata* Mig.

5. Jezioro Kotek Wielki. Nielicznie, na głębokości około 1 m, na dnie mulistym.

6. Jezioro Lisunie. W części południowej, na głębokości 5 m; *f. elongata* Mig.

7. Jezioro Inulec koło Żelwąg. Znaleziono 1 okaz przy brzegu południowym, na głębokości około 1 m, na dnie piaszczystym.

8. Jezioro Szymon Wielki. *Chara ceratophylla* rośnie licznie na głębokości około 1 m, wraz z innymi gatunkami, tworząc zwarte łąki na dnie mulistym.

Chara jubata A. Br.

1. Jezioro Lisunie. W części środkowej na wyspie podwodnej, na głębokości 0,5—1 m, na dnie mulisto-marglistym, wraz z innymi gatunkami.

2. Jezioro Majcz Wielki. Niezbyt licznie na głębokości 1—2 m, na dnie mulistym wśród innych gatunków; *f. typica* Mig.

Chara contraria A. Br.

1. Jezioro Majcz Wielki. W zatoce południowo-wschodniej i w całej części południowej, na głębokości 1—2 m, w zwartych łąkach wraz z innymi gatunkami, na dnie mulistym.

2. Jezioro Śniardwy. W części południowej na głębokości 0,5—2 m, na dnie piaszczysto-mulistym i piaszczystym, w luźnych łąkach wraz z innymi gatunkami.

3. Przesmyk między jeziorem Śniardwy a Jeziorem Mikołajskim. Na głębokości 0,5—1 m, na dnie piaszczystym.

4. Tak zwana „Szyba”. Na głębokości około 1 m, na dnie mulistym, masowo, wraz z innymi gatunkami.

5. Jezioro Łuknajno. Bardzo licznie na głębokości około 1 m, gdzie tworzy wraz z innymi gatunkami zwartą łąkę. Dno muliste; *f. papillosa* Mig.

6. Jezioro Szymon Wielki. Wraz z innymi gatunkami w zwartej łące na głębokości 1—1,5 m.

7. Jezioro Lisunie. Na podwodnej ławicy pośrodku jeziora i przy brzegu zachodnim, na głębokości 0,5—1 m. Dno marglisto-muliste.

Chara intermedia A. Br.

Jezioro Łuknajno: Na głębokości 1 m, dość licznie.

Chara rudis A. Br.

1. Jezioro Majcz Wielki. W części południowo-wschodniej, na głębokości 1—3 m, licznie; *f. longifolia* Mig.

2. Jezioro Łuknajno. Dość licznie wraz z innymi gatunkami; *f. longifolia* Mig.

3. Jezioro Szymon Wielki. Niezbyt licznie jako *f. longifolia* Mig.

4. Jezioro Lisunie. Na ławicy podwodnej pośrodku jeziora, na głębokości 0,5 m, na dnie marglistym. Niezbyt licznie wraz z innymi gatunkami.

Chara hispida L.

Jezioro Łuknajno. Nielicznie wśród innych gatunków.

Chara aspera (Deth.) Willd.

1. Przesmyk między jeziorem Śniardwy a Jeziorem Mikołajskim. Na głębokości 0,5 m, na dnie piaszczystym, wśród innych gatunków, *f. longispina* Mig.

2. Jezioro Śniardwy. Na wyspach podwodnych na głębokości 1—3 m, na dnie piaszczystym i piaszczysto-mulistym, nielicznie wśród innych gatunków; *f. longispina* Mig.

3. Jezioro Łuknajno. Bardzo nielicznie wśród innych gatunków ramienic; *f. longispina* Mig.

Chara fragilis Desvaux

1. Jezioro Majcz Wielki koło Mikołajek. Na głębokości 1 m i 2—3 m; *f. tenuis* Vilh.

2. Jezioro Śniardwy. Na podwodnych ławicach piaszczystych i piaszczysto-mulistych, na głębokości 1—2 m.

3. Jezioro Mikołajskie. Na piaszczystych miejscach przy brzegach i płytszych miejscach pośrodku jeziora, na głębokości 1—4 m, nielicznie; *f. Hedwigii* Ag.

4. Przesmyk między jeziorami Śniardwy a Mikołajskim. Przy brzegu na głębokości około 0,5 m, na dnie piaszczystym.

5. Tak zwana „Szyba”. Na głębokości 1 m, na dnie mulistym, wśród innych ramienic.

6. Jezioro Łuknajno. Licznie na głębokości 1 m, na dnie mulistym.

7. Jezioro Szymon Wielki, na głębokości około 1 m, na dnie mulistym.

8. Jezioro Inulec koło Zełwąg. Nielicznie przy brzegu południowym, na głębokości 0,5 m.

9. Jezioro Lisunie. Na głębokości około 1 m, nielicznie.

Katedra Systematyki i Geografii Roślin Uniwersytetu Poznańskiego

SUMMARY

The author collected the stoneworts (*Charales*) in the lakes in the vicinity of Mikołajki (by Olsztyn, NE Poland). The total amount of the species collected is 9, the most interesting of them is *Chara jubata*, a boreal species rather rare in Poland.

Institute for Plant Taxonomy and Plant Geography, University of Poznań, Director Prof. dr Z. Czubiński